Oponentský posudek

habilitační práce

Autor: **Ing. arch. Mgr. art. Michal Lošonský, ArtD.**

Název: **Habilitačná práca:** Súbor troch umeleckých diel a výstupov so zameraním na scénografiu

Oponent habilitační práce ve studijním oboru habilitačního řízení na jmenování docentů a profesorů: **doc. MgA. Marie Jirásková, Ph.D.**

Pracovisko/Profesionálne zaradenie:

JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V BRNĚ, Atelier scénografie, Mozartova 1 , 602 00 Brno

1. Originalita a přínos habilitační práce: Předložené 3 realizované projekty svou kvalitou a uměleckou licencí odpovídají standardům kladeným na současnou divadelní scénografii a filmovou architekturu. V případě realizace LOŠONSKÝ MICHAL. *Hlava XXII.* Scéna. Divadlo Andreja Bagara v Nitre. Nitra. Premiéra: 08. 03. 2019., vizuální řešení inscenace rozvíjí možnosti současné scénografie s důrazem na proces výstavby režijního konceptu a podporuje hereckou akci a je plně funkční ve struktuře budování mizanscén. Uchopení prostoru dramatu Hlava XXII definuje prostředí vojenské základny skrze otevřený prostor konstrukcí divadla, ale dokáže se velmi efektivně proměnit skrze promyšlenou práci se světlem v intimní prostor, který toto silně mužské téma dokáže rozkolísat, zjemnit. Druhá posuzovaná práce LOŠONSKÝ MICHAL. Ján Chalupka: *Kocúrkovo*. Scéna. Slovenské národné divadlo. Bratislava. Premiéra: 04. 02. 2023. 120 minút svým minimalistickým řešením a jednoznačnou koncepcí koresponduje se současnou evropskou scénografií. Proměny scény skrze přesné střihy v čase a prostoru, použití světla a projekce je estetické a plně funkční. I když jsem shlédla inscenaci pouze ze záznamu, který není adekvátní pro plnohodnotný zážitek a vnímání diváka, přesto hodnotím vizuální práci na jako vysoce profesionální výkon, který si získané ocenění plně zaslouží. Posledním předloženým projektem vstupujeme do světa filmu. LOŠONSKÝ MICHAL. Matyás Prikler, Marek Leščák: *Moc*. Scéna. Film. Slovensko-Česko-Maďarsko. IFFR 2024 Rotterdam. Premiéra 19. 04. 2023. 88 minút. [Michal Lošonský, Anna Nytrai, 14:1] Od prvního okamžiku se tají dech. Lesní zimní scéna mi evokuje ikonický dokument o architektu Normanu Fosterovi, který jsem shlédla před lety, jen dynamika je jiná… výběr lokaci filmu je pečlivou prací filmového architekta a film si jednoznačně díky vizuální stránce zaslouží nemalou pozornost diváka i kritiky.

2. Význam umělecké práce pro rozvoj daného odboru (doma/v zahraničí): Kvalitní umělecká práce scénografa v divadle a architektonické koncepce a řešení ve filmu posouvá hranice vnímání uměleckého díla, formuje, ovlivňuje, vzdělává a vychovává. V kontextu zahraniční konkurence je celý proces vzniku středoevropských filmů a dokumentů velmi náročný, o to podstatnější je schopnost se s těmito specifickými podmínkami vypořádat a vytvořit kvalitní dílo. Po shlédnutí koprodukčního snímku *Moc* můžu konstatovat, že splňuje nároky na současné dílo ve všech aspektech filmových lokací, výběr a uchopení exteriérů i interiérů a práce s nimi v celku působí velmi svěže a dynamicky. Principy zvolené ve struktuře díla mohou přirozeně sloužit jako vhodný edukační materiál pro výuku, stejně tak esteticky ovlivňuje celkové vnímání snímku divákem. Film zajisté

vykazuje v kontextu evropské konkurence profesionální přístup architekta a vynikající vizuální zážitek.

3. Možnosti uplatnění výsledků umělecké práce: Proces práce na scénografickém a architektonickém řešení umělecké produkce divadelní i filmové je vždy podložen rozsáhlým dokumentačním materiálem, inspiračními zdroji, přípravou, skicami, materiálovými studiemi, zkouškami, konstrukčními a technologickými řešeními. Právě tato část, která předchází samotnému dílu, které je zde předloženo a prezentováno jako již hotový produkt, je pro proces edukační nejvíce ceněn. Domnívám se, že v rámci uměleckého výzkumu se jedná o nedílnou součást předložených všech tří projektů. Všichni zasvěcení víme, jak významná práce předchází samotnou realizaci. Teoretická reflexe výzkumu uměním těchto tří předložených projektů bude zcela jistě součástí habilitační přednášky, kterou vzhledem k dílu předkladatele očekávám s nadějí k doplnění informací z výzkumného procesu, který odkryje komplexní realizační proces dané inscenace. Proces skrze který lze proniknout pod povrch realizovaného díla. A je pro výuku na umělecké škole podstatný. Věřím, že mohou být tyto procesuální postupy v budoucnu hodnotnou součástí pro výukové materiály k publikování.

4. Inspirační a informační zdroje, metody zpracování /metodologie výzkumu: Vzhledem k absenci komentáře formou doprovodného textu k prezentovaným třem uměleckým dílům, mohu interpretovat inspirační zdroje zcela svobodně a hledat vlastní řešení. Zcela mi chybí v době psaní posudku autorova vlastní písemná reflexe posuzovaných děl, nicméně zásadním faktorem k posuzování díla je možnost jeho shlédnutí a analýza. Obtížně se hledá v dnešním eklektickém světě svěží závan. Je li metodologií výzkumu samotný vznik díla bez záznamu procesu, potom všechny 3 projekty naplňují svoji podstatu. Zde opět předpokládám, že vhled do procesu bude součástí habilitační přednášky.

5. Celková umělecká/odborná úroveň habilitační práce je na vysoké úrovni, předkladatel prokazuje prokazatelné schopnosti řešit koncepci a celé spektrum vizuálních prostředků u předložených uměleckých děl, které patří právem k veřejně oceňovaným. Mimo vybrané díla i ostatní projekty Michala Lošonského, vykazují profesionální přístup a silný osobní umělecký vklad. Veškeré podklady doložené v soupisu všech požadovaných položek pro splnění postupu k habilitačnímu řízení jsou odpovídající požadavkům. - umělecká činnost, její rozsah a kvalita: splňuje, - ohlasy a ocenění doma i v zahraničí: splňuje v kontextu: Čechy a Slovensko, - premiéry doma a v zahraničí: splňuje v kontextu: Čechy a Slovensko, - pedagogická praxe 8 let: splňuje, - odborná praxe: 11 let - splňuje, - vedení závěrečných prací: -splňuje, stejně tak - řešení grantů a účast v porotách a komisích splňuje. Nejvyšší dosažené vzdělání ArtD.

6. Další komentář k habilitační práci: Domnívám se , že součástí umělecké tvorby může být i písemná reflexe, portfolio dokumentace, příprava skript, nebo podkladů pro fundovanou kritiku i v době, kdy je již dlouhodobě podporován a akceptován princip zkoumání uměním a není tedy třeba provádět rozsáhlý teoretický výzkum. Předpokládám, že habilitační přednáška se tak stane nedílnou součástí dokumentace.

7. Doporučení: Doporučuji vzhledem ke kvalitě umělecké práce uvažovat o zpracování manuálu ve formě skript, nebo jiných podpůrných materiálů pro výuku nejen pro studenty scénografie a souběžně s uměleckou tvorbou se zabývat její teoretickou reflexí a věnovat se tak zachycení svých originálních postupů a inspirací.

Doporučuji uchazečovi: _____Ano_____

udělení umělecko-pedagogického titulu docent

v odbore Habilitačního a inauguračního řízení: divadelní umění

Marie Jirásková

doc. MgA. Marie Jirásková, Ph.D.
Ateliér scénografie| Stage and costume Dept.
Janáčkova akademie múzických umění | Janacek Academy of Performing Arts
Divadelní fakulta | Theatre Faculty
Mozartova 1, 662 15 Brno
+ 420 737620627
jiraskova@jamu.cz www.jamu.cz
https://www.mariejiraskova.art
http://cz.scenografie-jamu.cz/atelier-scenografie

V Brně: 28.3.2025